

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2023

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

12/06/2023

ΟΜΑΔΑ Α

Θέμα Α1

- α. σχολ. βιβλίο σελ. 92-93 «Το κόμμα...Αντιβενιζελικών» να προσδιοριστεί χρονικά π.χ. «Μετά το κίνημα στο Γουδί»
- β. σχολ. βιβλίο σελ. 50-51 «Το Μάρτιο...συνέπειές της»
- γ. σχολ. βιβλίο σελ. 153 «Η ελληνική κυβέρνηση...οριστική στέγαση» και σελ. 156 «Η ΕΑΠ λειτούργησε...πρόσφυγες»

Θέμα Α2

- α. ΛΑΘΟΣ
- β. ΣΩΣΤΟ
- γ. ΛΑΘΟΣ
- δ. ΣΩΣΤΟ
- ε. ΣΩΣΤΟ

Θέμα Β1

Σχολ. βιβλίο σελ. 91-92 «Όσον αφορά τη δομή...άλλο κόμμα»

Θέμα Β2

Σχολ. βιβλίο σελ. 208 «Η περίοδος της δημιουργίας (ολόκληρο)»

ΟΜΑΔΑ Β

Θέμα Γ1 – Ενδεικτική Απάντηση

α. Σχολικό βιβλίο σελ. 121-122 «Αξίζει... αθρόα προσέλευση»

- ❖ Πράγματι, όπως επιβεβαιώνεται στο πρώτο παράθεμα (δευτερογενής πηγή), εγκαταστάθηκαν πρόσφυγες πρώτα από τις Κυδωνίες και στη συνέχεια από Χίο, Σμύρνη, Κρήτη, Θεσσαλία, Μακεδονία και -μετά την κρίση πανώλης στο νησί-Τήνο. Ακολούθησαν και κάτοικοι γειτονικών νησιών.
- ❖ Οι πρόσφυγες προέρχονταν κυρίως από τα φτωχότερα στρώματα. Αντίθετα, οι ευπορότεροι αρχικά επέλεξαν τα Επτάνησα και την Ευρώπη αλλά μετά την ανάπτυξη του εμπορίου κι αυτοί οδηγούνταν στη Σύρο.

Σχολικό βιβλίο σελ. 122 «Οι ντόπιοι... ορθοδόξων προσφύγων»

- ❖ Κατ' αντιστοιχία, οι πληροφορίες του παραθέματος Α ενισχύουν την ιστορική αφήγηση. Αρχικά, οι ντόπιοι ήταν θετικά διακείμενοι, αν και επιφυλακτικοί, επειδή δεν ήθελαν να διαταράξουν τις σχέσεις τόσο με την Ελλάδα όσο και με την τουρκική κυβέρνηση.
- ❖ Παρ' όλα αυτά ανησυχούσαν βλέποντας τους πρόσφυγες να εγκαθίστανται στα παράλια του νησιού και να ασχολούνται με την καλλιέργεια της γης τους. Αυτό αποτέλεσε σημείο τριβής που υποδαυλιζόταν και από τη δογματική διαφοροποίηση (Καθολικοί, Ορθόδοξοι). Γι' αυτό πολλές φορές δημιουργήθηκαν εντάσεις μεταξύ των δύο πληθυσμών.

β. Σχολικό βιβλίο σελ.20-21 «Στο ελληνικό κράτος... στην Αίγυπτο»

- ❖ Οι πληροφορίες ενισχύονται από το κείμενο Β (δευτερογενές παράθεμα). Αναντίρρητα, η θέση της Σύρου ήταν κομβική αφού ένωνε τα μεγάλα λιμάνια της δυτικής Μεσογείου και της Ανατολής (Κωνσταντινούπολη, Σμύρνη κλπ.).
- ❖ Εξάλλου, ένας σημαντικός παράγοντας που συνέβαλλε στην ανάπτυξή της ήταν η προστασία που έχαιρε από τη Γαλλία κατά τη διάρκεια της επανάστασης καθώς οι ντόπιοι ήταν καθολικοί. Γι' αυτό εξελίχθηκε στο σημαντικότερο εμπορικό κέντρο του Αιγαίου.

**Το προσωνύμιο «Η πόλη του Ερμή» μπορεί να αξιοποιηθεί και στα δύο ερωτήματα.*

Θέμα Δ1 - Ενδεικτική απάντηση

A) Σχολικό βιβλίο σελίδα 250: «Στην Ευρώπη πρωτεργάτης...της Σοβιετικής Ένωσης». Με το πρώτο ερώτημα ταιριάζει το κείμενο Α.

Σχολικό βιβλίο σελίδα 250: «Στην Ευρώπη πρωτεργάτης...επικρατούσε στον Πόντο».

- ❖ Εξάλλου, οι Προστάτιδες Δυνάμεις, σύμφωνα με την Ελευθερία Κυφονίδου, Ποντιακό Ζήτημα (δευτερογενής πηγή) ήδη πριν από τον Πόλεμο έθεταν ως απαράβατο όρο την αυτοδιάθεση των λαών προκειμένου να ανασυγκροτήσουν ένα κόσμο που θα μπορούσαν να υλοποιηθούν οι οποιοσδήποτε εθνικές διεκδικήσεις. Δεδομένης της υπεροχής της Ελλάδας, χάρη στη συμμετοχή της στον Πόλεμο στο πλευρό της Αντάντ, ήταν βέβαιο –σε αντίθεση με τη διαλυμένη Οθωμανική Αυτοκρατορία – να απαιτήσει ευνοϊκότερη μεταχείριση.

Σχολικό βιβλίο σελίδα 250: «Ο ίδιος επίσης τύπωσε... της Σοβιετικής Ένωσης»

- ❖ Όπως αναφέρει η Ελευθερία Κυφονίδου στη δοθείσα πηγή, ο Κωνσταντινίδης υπό τον χαρακτήρα της επείγουσας κατάστασης διατύπωσε την πρόταση να συγκαλέσει 22 Ιανουαρίου/4 Φεβρουαρίου 1918 να συγκαλέσει το προαναφερθέν Συνέδριο έχοντας λάβει υπ' όψιν του φιλική διάθεση ορισμένων κύκλων υπέρ του Πόντου και το ευνοϊκό κλίμα για την περιοχή αυτή. Ο Έλληνας Πρωθυπουργός θεωρούσε πως δεν χωρούσε περαιτέρω αναβολή, γιατί έτσι θα ριψοκινδύνευε να τεθεί εκτός διεκδικήσεων ο Πόντος και να απολέσει οποιαδήποτε αξίωση στις τελικές διαβουλεύσεις των μετέωρων πολεμικών ζητημάτων.

B) Σχολικό βιβλίο σελίδα 250: «Η κυβέρνηση του... του λαού σας» Με το δεύτερο ερώτημα ταιριάζουν τα κείμενα Β και Γ

Σχολικό βιβλίο σελίδα 250: «Η κυβέρνηση του... ίδρυση Αρμενική Δημοκρατία».

- ❖ Κείμενο Β (δευτερογενής πηγή): Ο Βενιζέλος στις 17/30 Δεκεμβρίου 1918 υπέβαλε στη Συνδιάσκεψη στο Παρίσι αναλυτικά τις εδαφικές διεκδικήσεις της Ελλάδας.

- ❖ Ο Βενιζέλος κατανοούσε ότι, επειδή ο Πόντος ήταν γεωγραφικά απομονωμένος από τις υπόλοιπες περιοχές με πυκνό ελληνικό πολιτισμό, δεν θα κατάφερνε η Ελλάδα να πετύχει τις διεκδικήσεις της γι' αυτόν.
- ❖ Καταλάβαινε, επίσης, ότι η Ελλάδα δεν θα ήταν εφικτό να επιβάλει στρατιωτικά τη θέλησή της στον Πόντο, ακόμα κι αν είχε τη συναίνεση των Μεγάλων Δυνάμεων.
- ❖ Επιπλέον, Ο Βενιζέλος ήξερε ότι οι Πόντιοι δε θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν μόνοι τους πιθανές τουρκικές πιέσεις και γι' αυτό απέρριψε τη λύση της δημιουργίας ανεξάρτητου Ποντιακού κράτους.
- ❖ Στο πλαίσιο αυτό ο Έλληνας Πρωθυπουργός αποδέχτηκε την ενσωμάτωση του Πόντου στη νεοϊδρυθείσα Αρμενική Δημοκρατία θεωρώντας ότι οι Έλληνες του Πόντου θα απολάμβαναν στην περίπτωση αυτή πλήρη δικαιώματα ισονομίας και ισοπολιτείας και ότι θα διασφαλιζόταν η συνέχιση της παρουσίας τους κι η ευημερία τους στις πατρογονικές τους εστίες.
- ❖ Κείμενο Γ (δευτερογενής πηγή): Ο Βενιζέλος στις αρχές Φεβρουαρίου 1919 υποστήριξε στο Ανώτατο Συμβούλιο την αντίθεση του στη δημιουργία Ποντιακής Δημοκρατίας κι υποστήριξε την ένταξη της Τραπεζούντας στο Αρμενικό κράτος.

Σχολικό βιβλίο σελίδα 250-251: «Η πρόταση του...ελληνικής κυβέρνησης».

- ❖ Κείμενο Γ: Οι Πόντιοι εκ νέου υπέβαλλαν υπομνήματα στους αρμοστές των Δυνάμεων απαιτώντας την ένωση με την Ελλάδα ή έστω τη δημιουργία Ελληνικής Δημοκρατίας του Πόντου.

Σχολικό βιβλίο σελίδα 251: «Πολλά ποντιακά σωματεία...μέρος στην Συνδιάσκεψη.» (προαιρετικά: «Οι περισσότεροι από...του λαού σας»)